

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De quotidiana meditatione. C. V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

acquiratū Facilitatem vniendi mentem Deo, possunt, & solent, sine vllā defatigatione, aut lesione capitis, actus virtutum hoc modo exercere. Quia in re ea sit regula generalis, vt quisquo illo modo vtatur, quem sibi faciliorem esse exprimitendo didicerit. Fugienda est enim, in actibus virtutum exercendis, quædam coacta deotionum seruitus, tollens bonam libertatem spiritus agendi cum Deo. Ideo nemo seruiliter debet se adstringere, ad certas deuotiunculas, quasi eas prætere nefas sit. Hæ enim angustie spiritus, & caput fatigant & feruentiores impediunt pie voluntatis affectus, dum non sinuntur sese erga Deum effundere, ob mancipatam, & veluti contristatam compedibus, mentem, ad certum & solum genus deuotiuncularum. Et licet in splendido conuiuio, nullus est cogendus vnus tantum genus ferulorum sumere, sed permittendus est comedere id, quod putat suæ sanitati conducibilis, & gustui sano conuenientius; ita in rebus spiritualibus non coarctandus est animus, ne illos promat erga Deum & diuina affectus, quorum frequentatione vel expertus est, vel indubiè sperat, se feruentiore ac perfectiore modo Deum honoraturum & amaturum. Atque hæc de praxi Particularis Examinis, pro nostris Scholasticis dicta sufficient.

CAPVT QVINTVM.

Cõmendat vsu quoridianæ Meditationis.

55. Secundum principale adiumentum ad conseruandum & augendum studiorum tempore spiritum, est, Oratio matutina, facta iuxta præscriptum Exercitiorum S. Patris cum practica illa in singulis punctis reflexione, ad morum emendationem, & emendatorum maiorem ac maiorem indies perfectionem, quam virtutes, per orationem comparatæ, adferunt, & ad quas comparandas nostræ orationes dirigendæ sunt. Nam, vt ait Abbas Isaac apud Callianum, *Orationis principalis finis, vniuersarum virtutum molitione perficitur. In virtutibus autem neminem sine oratione posse proficere, dicebat S. Thomas Aquinas; sicut nec malitia quemquam vacare posse sine gladio* 3 vt scribit in vitâ S. Thomæ Ferdinandus de Castello. Quin imò, vt idem Abbas ibidem ait, *Est inter virtutes & orationem reciproca quadam & inseparabilis coniunctio. Nam sicut ad orationis perfectionem omnium tendit structura virtutum, ita nisi huius culmine omnia fuerint colligata atque compacta, nullo modo firma poterunt vel stabilia perdurare. Vt enim in Vitis Patrum dicebat quidam senex: *Astidua oratio, citò corrigit mentem. Ideoque S. Ioannes Climacus, orationem appellat, matrem & reginam & cibum & fontem virtutum, & gratiarum ministram, & profectum inuisibilem.**

56. Quod si in Nouitiatu, orationes matutinæ ad acquisitionem virtutum ordinandæ sint, multo magis studiorum tempore, quinque ob

causas. *Primo*, quia tunc ob maiorem conuersationem cum aliis plures occasiones occurrunt, exercendarum difficultium virtutum, humilitatis, patientiæ, obedienciæ, resignationis. Qui semper intra cellæ suæ angulos latet, inquit S. Terefia, & in solitudine (quantumuis suo iudicio sit sanctus) nescit an patientiæ atque humilitatis virtutem habeat: ac ne quidem illius sciendi vllam occasionem habet. Quomodo enim quis, qui magnâ corporis fortitudine ac robore est, talis esse sciat, si nunquam pugna inierit? Huius pugnae occasiones præbent frequentiores, Collegia tempore studiorum; in recreationibus, disputationibus, defensionibus, repetitionibus. Meditationes autem vires ad generosè pugnam conferunt, si bene fiant. *Secundo*, quia, qui votis religiosi Deo adstrictus est, tenetur perfectius viuere quàm Nouitius, qui nondum est religiosus, nec ad seruiendum Deo se adhuc veluti stipulatâ manu obligauit. *Tertio*, quia in Collegiis plures sunt distractionum occasiones, id eò validius nobis inuigilandum est, ne ex virtutum exercitationi & incremento obstant, iuxta illud:

Tu ne cede malis, sed contra audentior ito.

Quarto, quia in Collegiis, vbi tantum vacatur studiis, & non excurritur (vt in Nouitiatu) ad alias occupationes, & labores manuum, necessaria est diuturna mansio in cubiculo vel musæo. Ad hoc autem conducit accurata meditatio rerum diuinarum, quæ cohibet iuuenes, ne huc vel illuc præteradio, & ad declinandum studendi laborem, discurrant. Ideo cum quidam Frater

requisiuisset Abbatem Achillam in Vitis Patrum, *Cur sedens in cellâ mea patior acediam?* effectus autem acedix & pars est, nolle diu sedere studento propter Deum. *Senex respondit: Quia necdum vidisti* (scilicet per considerationem viam, que in meditatione fit) *requiem quam speramus, neque tormenta, qua timemus, si enim ea diligenter inspiceres, etiam si veribus plena esset cella tua vsque ad collum, tu tamen in ipsis iaceres permanens sine acedâ. Quinto*, quia, vt ait S. Ber. *Tepe scimus processu temporis a seruo*

*uore conuersationis nostræ: paulatim refragescit charitas, abundat iniquitas, vt consummemus carne, qui spiritu caperamus. Inde enim est, vt minus ea sciamus, quæ à Deo donanda sunt nobis, in deuoti pariter & ingrati Timorem Domini relinquimus, verbosi, curiosi, faceti, etiam detractores, vacantes nugis, fugitantes labores disciplinae, quoties sine noxâ id licet: quasi verò confestim sit etiam sine noxâ. Ideo S. Pater Ignatius (Parisiis anno 1534) post emissa à fociis suis prima vota, aliquot annis ante fundatam Romani Pontificis autoritate Societatem, vt scribit Orlandus, *humane inconstantia imbecillitatem veritus,**

vt quem non fugeret, in his quæ ad spiritum & mores pertinent, satius esse tueri parta, quàm quærere; nihil tam enixè cum aliâ adhibita curâ, tum supplicationis ardore contendit, quàm vt sibi suis, à Deo impetraret in Institutum constantiam. Inter vias autem

rationes ad eos custodiendos, adhibitas. primum eius precandis & commentandi studium, quo se quotidianam velut esca respiciens, persuasit. Sic etiam P. Petrus Faber, in Epistola, qua ad Socios Parisiis operam dantes literis, scripsit, primo loco, exemplo S. Thomae Aquinatis, Orationis eius studium commendat.

Orl. 1. 3. num. 27.

57.

Porrò ut meditatio & oratio matutina, cum fructu, quoad virtutum acquisitionem, tractetur, tres esse debent veluti eius scopi, ad quos collimandum est, per omnes pias considerationes, quae in meditationibus adhibentur, scilicet ad ea, ad quae vtilem ait S. Ambrosius considerationem virtutum B. V. Mariae, nimirum, quid corrigere, quid effugere, quid tenere debeamus. Sed ante omnia meditatio dirigenda est Primò ad fugienda & minuenda indices peccata, & imperfectiones, etiam non culpabiles, operum nostrorum, praesertim ad extirpandum illud peccatum, circa quod examèn particulare versatur, vel ad illud, à quo quis in Confessione vltima proposuit se velle profus abstinere, usque ad alteram Confessionem. Quod multis vehementer profuit ad celerem multorum peccatorum extirpationem, & puritatem cordis adeò necessariam, ut profectum & in virtutibus & in literis, vti in altero Opusculo ostendetur, in quo praescribetur modus cum fructu studendi.

lib. 2. de virg. inic.

ep. 1. ad Gr. The.

gt. 18.

Idèd S. Basilius scripsit: *Maxima viarum, ad veri investigationem serenitatem, meditatio est Scripturarum diuinitus inspiratarum. Quandoquidem in his cum rerum agendarum praecepta inueniantur, tum beatorum hominum vite memoria prodita, ac praescripta, tanquam simulacra quaedam animata, proposita sunt, vite ad normam diuinam instruenda; nis quidem, qui bonorum operum exemplaria, imitari cupiant. Proinde in qua re quisque nostrum senserit, se eo, quod oportet, defici, in illud assidue incumbens, tanquam ab officina quadam Medicinae, appositum suae infirmitati medicamentum inuenire poterit. Hanc ob causam S. Ioannes Climacus, orationem vocat, Speculum perfectionis, & curiam ac iudicium & tribunal Domini ante futurum tribunal, plagis nostris adferens medicinam. Et infra dicit: Statum tuum oratio tua manses tibi, hanc enim Monachi esse speculum iradunt Theologi rectissime; nimirum quia tunc agnoscuntur nostri defectus & corriguntur ac puniuntur; & contra eos praeseruatua antidota comparantur simili modo, quo in Curia & tribunali iudicium ac Principum, mala Ciuitatum corriguntur, puniuntur, impediuntur.*

58.

Secundo, dirigenda est meditatio ad opera ordinaria bene peragenda; quod fit quatuor modis: Primò, Si singula offerantur recta intentione, iuxta reg. 17. Sumi. Secundo, Si omnia fiant cum debita diligentia. Tertio, Si fiant cum feruore animi. Quarto, Si indices perfectiore modo peragantur, ita vt cum diebus crescat perfectio in operando, quae addicitur ex Christi vita, & passione, in meditationibus bene ponderata. Hi

enim sunt duo principales fines & fructus orationis. Nam, vt ait S. Bernardus, *Oratio est deuotio cordis intentio ad Deum, pro amouendis malis, & bonis adipiscendis.* Et haec duo praecipue acquiruntur per meditationes accommodatas primae & secundae hebdomadae Exercitiorum Sancti Patris Nostri Ignatii. Idèd huc dirigenda sunt, vt quod in S. Marcella laudat S. Hieronymus, *Meditationem diuinae legis non in replicando quae scripta sunt, vt Iudeorum existimant Pharisei, sed in opere intelligas, iuxta Propheta verba dicentis: Mandatum tuum intellexi: vt postquam mandata complexerit, tunc se scire mereri intelligentiam Scripturarum.* Ad hanc autem executionem bonorum operum, conducit assidua meditatio accendens voluntatem ad studium illorum. Bene enim ait S. Augustinus: *Recte nouit viuere, qui recte nouit orare. Nihil est iam difficile, & arduum, inquit Seneca, quod non humana mens vincat, & in familiaritatem perducit assidua meditatio.* Sed quia inter bona adipiscenda praecipuum locum obtinent bona difficilia & heroica, id est, res, in quibus exercetur humilitas, patientia, indifferentia ad omnia, idèd meditatio dirigenda est. Tertio, ad ferendam patienter, immo libenter, immo etiam cum gaudio, seu, vt loquitur S. Bernardus, *ardenter omnia, quae displicent amori nostro proprio, vt sunt nostri humiliactiones, confusiones, contemptus, fallae aculationes, degradationes, non promotiones ad altiora, & ad gradus & officia speciosa, & quaeuis iniuria verborum, vel factorum, & poenae priuatae & publicae, siue reprehensiones, siue aliae.* Ad quae omnia, cum pace animi ferenda, vehementer conducunt meditationes, de Christi Domini Passione, propriae tertiae hebdomadae, & ad tentationes demonis, quae in talibus occasionibus surgunt, reprimendas. Vnde merito in vitis Patrum quidam Senex suadebat, *Attende meditationi tuae cum timore Dei, exurgens tam mane quam vespere, & imperum inimicorum non timebis.* Qui ergo suas meditationes, ad haec tria diligenter diriget, excitando in se piis considerationibus fugam omnis peccati & imperfectionis, & amorem perfectionis in operibus omnibus, etiam difficilibus rectè peragens, & frequentandis, descendendo ad particularia proposita, circa res quasuis minutas, non tantum conseruabit spiritum, si eum ex Nouitiatu attulit, sed etiam augebit allatum, & non acquiritum in Tirocinio, certo acquirere in Collegio. Nam, vt ait S. Chrysostomus, *Si qui cum sapientibus viris colloqui solent, propter assiduam consuetudinem sic breui transmutantur, vt illorum prudentiam reserant, quid dicere conuenit de his, qui cum Deo colloquia miscnt, ei sua vota deferentes? Quanta sapientia, quanta prudentia, quanta bonitate, quanta sobrietate, quanta morum equitate, replet illos precatio & obsecratio? proinde nequaquam aberrauerit a vero, si quis asseret, deprecationem esse causam omni virtutis & iustitia. Et infra. Quomodo modum vbi Regina qua-*

59. Scal. Cla.

ep. 16. ad Principi.

h. 4. ex 10. homil.

lib. 2. de itac. 6. 11.

60.

1. de 3. And.

1. 1. 9. 11.

de vit. f. col. 10.

dep. 7.

Ruff. 1. num. 86.

Vit. P. P. 1. cap. 31. num. 1.

Rosier. p. 679. col.

61.

lib. 2. de Orand.

61.

lib. 2. de Orand.

61.

61.

61.

61.

61.

61.

61.

61.

61.

61.

61.

61.

61.

61.

61.

61.

61.

quepiam ingreditur Ciuitatem, necesse est, vt omnia opulencia consequatur pariter; sic posteaquam deprecato venit in animam, omnes virtutes simul ingreditur. Allecaturat Deus hac in re S. Catharinam Senensem: Noueris, inquit, filia charissima, quod in oratione humilis, continua, & fidelis, cum vera perseverantia, licet atur anima perfectionem & omnem virtutem. Et, vt ait S. Chrysostomus, Quando ex profundo corde prodit oratio, & non ex solis labiis & lingua, antequam consequatur, quod postulat, magna bona percipit: omnes animi perturbaciones reprimens, iram sedans, inuidiam expellens, rerum ad vitam pertinentium amorem diminuens & exsiccat, animum in magnam tranquillitatem redigens. Quod si parit hoc Oratio sumpta pro meditatione, multo magis id prestabit sumpta pro meditatione; seu, vt eam describit S. Augustinus, pro studiosa inuestigatione occulta veritatis: quod fit, vt ait S. Bernardus, dum propria rationis: dum, vt idem ait, sedula meditatio non remanet extra, non haeret in superficie, sed ulterius pedem figit, interiora penetrat, singula rimatur, & masticando ac rimando succum elicit: & transgredienti vsque ad cordis intima transmittit. Vt ex his diligenter consideremus statum nostrum, & studeamus eorum opera agere, quorum facta cupimus lectitare. Est enim proprium rationalis creaturae, inquit S. Thomas, quod per inquisitionem rationis moueatur ad aliquid agendum. Non quod sola nostra inquisitio hoc praestet, sed quia, vt ait S. Bernardus, diuina sapientia praecipit eos, qui se concupiscunt, & occurrunt eis, & ostendit se in visis suis hilariter, sicut in proficiendo; sic & in meditando & tractando, attingens vbique propter sui munditiam. Adiuuat enim Deus vultu suo se intuentem, monet ac promouet, & attrahit specie summi boni se contemplantem. Cumq; ratio proficiendo in amorem suosum ascendit, amantii & desideranti gratia condescendit. Vnum caput sunt, quae illos duos status efficiunt, quae sunt ratio & amor, & quae ex eis efficiuntur, scilicet Scientia & Sapientia.

Hinc fit, vt S. Bernardus alibi docet, quod rerum particularium, quae fit in meditatione consideratio, mentem, de qua oritur, purificat, regit affectus, dirigit actus, corrigit excessus, componit mores, vitam honestat & ordinat, agenda praordinat, acta recogitat; vt nihil in mente resideat incorrectum, aut correctione egens. Hac est quae in prosperis aduersa praesentit, in aduersis quasi non sentit.

Et hac ratione diuinos mores imitatur, & in se exprimit, deditus meditationibus accuratè peragendis. Vt in imaginibus, quae sub sensum cadunt, inquit S. Dionysius Areopagita, si primam speciem obicitur vicissim trahatur, aut aliqua ex parte vim oculorum diuidat, illum ipsum, quisquis sit, qui pingitur, si fas est dictu, duplicabit, exprimetq; & veritatem in similitudine, & exemplar in imagine, vtrumque in vtroque prater essentia dissimilitudinem: sic egregis in mente pictoribus intenta in fragrantem abstrusamq; pulchritudinem atque non inflexa contemplatio, ex-

perem erroris, diuinamq; imaginem reddet. Scilicet per imitationem virtutum Christi Domini in consideratione vitae eius agnitarum & adamatatum, qui est fructus praecipuus nostrarum meditationum. Merito ergo commendat etiam suis Monialibus meditationum vsum S. Teresa, loquens de Meditatione, prout est diuersa à contemplatione proprie dicta. Si, inquit, de meditatione voluissetis, vt vobiscum agerem, etiam de illa loqui possem, & omnibus suadere, vt eam exercerent, tamen si virtutes nullas haberent. Etenim ipsa omnium virtutum comparandarum principium est, & omnium nostrorum Christianorum vita in eo sita est, vt ei nos dare incipiamus: atque ad eum nemo, quantumuis perditus & improbus sit, siquidem à Deo ad tantum bonum excutetur, ipsam negligere aut omittere debet, vt alio me loco monuisse memini, quod ipsum & alij multi scriptores docent. Hucusque S. Teresa, cuius testimonium hoc loco inferui, vt appareat, immerito quendam hystoriographum Carmelitam Discalceatum eum orandi modum, qui in Societate nostra, & apud alios Religiosos & viros spirituales in vfu est, per pios discursus, improbasse, tanquam ineptum ad assequendam Dei & rerum diuinarum cognitionem, & humano artificio nixum. Ad cuius argumenta, contra nostrarum meditationum vsum, collecta ex SS. Doctoribus, sed male ab eo intellectis, in notis meis supra Exercitia spiritualia nostri Sancti Patris, & nostrum meditandi modum in Exercitiis à sancto Patre praeriptum, & Scripturae & Sanctorum testimonis ac exemplis comprobauit.

Vt autem hi per meditationem acquirantur effectus, perquirenda sunt, vt inquit B. Laurentius Iustinianus, non quae eleuent, sed quae pascant & accendant. Nam, vt ait S. Ioannes Climacus, Sanctus & caelestis ignis aliquos in oratione comburit, sordes aliquas & materiam in illis expurgans, alios illuminat pro mensura perfectionis: est enim ignis consumens & lux illuminans. Qui verò absque his duobus effectibus ab oratione exeunt, corpore, non spiritu Iudaice dixerim, orant. Vbi verò intelligensiam charitas, inquit S. Bernardus, agnitionem deuotio comitatur (tanquam dua ala Seraphini) volat securè quisquis eiusmodi est, volat sine fine, quia volat in aeternitatem, saltem ascendat, si volare nondum potest. Ascendendo, non volando, idem ait alibi, apprehenditur summitas scale. Ascendamus igitur velut duobus quibusdam pedibus meditatione & oratione. Meditatio siquidem docet, quid desit; oratio, ne desit, obtinet. Illa viam ostendit, ista deducit. Meditatione denique agnoscimus imminetia nobis pericula, oratione euadimus, praesente Domino nostro Iesu Christo. Quocirca merito B. Laurentius Iustinianus dixit, Orationem esse animae sanctae subsidium, Angelo bono solatium, diabolo supplicium, Deo gratum obsequium, vitiorum extinctionem, virtutum matrem huius peregrinationis solatium, animae speculum, conscientiae robur, cognitionis viam, confidentia nutricem, charitatis inuentricem, laborum solatium.

Itin. perf. cap. 16.

F. Ioseph. à Iesu Maria in vit. lo. de crucelib. r. cap. 4.

64. de discip. mon. conuer. c. 18. gr. 28.

f. 4. in c. 6. Ibi.

ser. de S. Aand.

lig. vitæ. de orat. c. 2. fine.

compunctionis causam, calt portam, cogitationum malorum inremptricem, Angelorum imitaricem & omnium spiritualium bonorum interuentricem optinam, quam qui perseveranter tenuerit, perire nequibit. Porro vt ignis iste caelestis in oratione comburatur nostra vitia ac imperfectiones, & nos illuminet ad omne bonum exequendum, praebenda est hinc flamma caelestis apta materia. Ea autem sunt potissimum mysteria vitae, Passionis, & mortis Christi, quae sola studiorum tempore meditanda essent, immo & aliis temporibus, vt suadebat & faciebat S. P. N. Ignatius, & S. Xaverius, & SS. antiquiores, Augustinus, Bernardus, Thomas Aquinas, Bonaventura, B. Laurentius Iustinianus. Non recte oras, inquit S. Bernardus serm. ultimo in Cantica, si orando praeter Verbum aliquid quaras, aut quid propter Verbum non quaras, quoniam in ipso sunt omnia, ibi remedium vulnerum, ibi subsidia necessitatum, ibi refectus defectuum, ibi profectum copiae, ibi denique quicquid accipere vel habere hominibus expedit, quicquid decet, quicquid oportet. Quamobrem anima, inquit B. Laurentius Iustinianus, quae merito & nomine vocatur sponsa, ne tanti benefici migrata sit, sedula meditatione reuoluat in se sacrosanctum diuinae humanag. naturae mysterium, per quod lapsi hominis reparatio facta est. Quod efficacius alibi sic commendat. Nulla salubrior ad mentis construendum habitaculam cogitatio reperitur, quam Passionis Christi: per ipsam quippe humanae salutis restauratio, & ineffabilis Dei ad homines agnoscitur summa dilectio. Nemo aliunde diuinae caritatis eternum fontem degustat melius, quam in huiusmodi attentae sedulaeque meditatione. Quicumque igitur Deo per internam exercitationem inherere concupiscit, quicumque mentis suae dispersionem ad serenocare desiderat, in hoc animarum collarium sponsi introire conetur. In ipsa deuotus inquisitor ingressus meditando distincte seriatim, consideret diligenter, quis, qualis, ubi, qualiter & quare patitur: ista nempe sent. per qua meditantis animus inflammatur ad amorem, ad imitationem prouocatur & ad cognitionem, &c. Et infra: Huius Passio quam flagrantissima fuit exhibitae charitate, vehementem in meditantis corde accendit affectum, atque locupletem reddit fructum: amoris vero & sapientiae compassionis & deuotionis: amorem quidem & sapientiam spiritualibus & perfectis, incipientibus vero & inexpertis compassionem ingerit & deuotionem. Magnis & eruditis proponit patientis & patientiae causam, vt illos caritate & sapientia repleat, introducendis autem modum & seriem format, quatenus componat, compungatq. ita vt nemo sit, qui se abscondat a calore eius, qui pure humiliter, ardentemq. ipsam degustare voluerit. Reuoluendo autem piis considerationibus vitae & Passionis Christi mysteria, bona proposita inde orata Christi seruus exequatur sedulo. Nam, vt ait S. Ambrosius circa illa verba, Ecce concipies in utero & paries; Non omnes sunt sicut Maria, vt dum de Spiritu Sancto concipiunt Verbum, pariant: Sicut autem qua abortiuum excludunt Verbum, antequam pariant, scilicet

qui non exequuntur bona proposita. Tales sunt ex eorum numero stultorum, quos sic describit Seneca: Inter cetera mala, hoc quoque habet summum, semper incipit viuere. Ecce est hominum leuitas, quotidie noua vita fundamenta ponentium, nouas sperantiam in exitu inchoantium. Quid autem est turpius quam senex viuere incipiens? Qui enim exequitur bona proposita, vitam semel bene inchoatam continuat, non inchoat nouam quotidie, nisi forte magis proficiendo indices eandem vitam reddat meliorem, & tanquam infans ad pueritiam, ab hac ad spirituales inuentum, & tanquam ad virilem, per incrementa annorum virtutis perducatur, & maturitatem perfectionis acquirit, cum incremento aetatis, coronet. Sed meditationem vitam, praesertim Passionis, Christi commendans B. Laurentius Iustinianus & Deo dilectus Nouitius & alius, sic ait: Quicumque esse Dei fidelis seruus & prudens desiderat, Saluatoris gesta, & praecipue ipsius Passionem, ruminare non negligat. Et alibi: Gesta Saluatoris sit ortus, vite progressus, passio, & resurrectio, nec non & Ascensionis exultatio. Si diligenter meditantur plurimum spiritualis dulcedinis animo cogitantis ingerit. Nulli autem samulantiu Christi, fas est, has postponere meditationes Redemptoris, vt ex ipsarum consideratione intelligant humano generi charitatem exhibitam, pati concupiscant, compati discant, sed amare studeant. & Deo gratias agere nunquam desinant. In his vtique meditationibus assidue ardentemq. incumbendum est, & singula diligenter pertractanda sunt, nisi forte ex superuenienti nouo gratiae lumine, aut ex abundantiori charitatis affectu, cor ad alia meditando raperetur. Nam huiusmodi infusionibus nunquam resistendum est. Quicquid enim tunc cogitatur, vel cogitandum proponitur boni, intermitterendum est, & ad tempus seponendum, ac sic tota spiritus alacritate, caelesti immersioni subdendum est cor, atque prout gratia communicauerit, obedire non renuat. Repugnare autem, & vocari Deo nolle humiliter acquiescere, nil aliud est quam fluenta gratiae desiccare, & ad sui praedictum, aditum internarum deuotionum obstruere. ac Dei iram contra se fortiter aduocare. Propterea Paulus ait: Spiritum nolite extinguere. Alibi i. Theol. Eccl. 1. quoque dicitur: Cum Spiritus potestatem habens intruerit super te, da ei locum. Quod deinceps fatus hic Sanctus prosequitur.

Porro vt orandi studium omnibus cordi sit, nec vnquam ob studia omittatur vel decurtetur oratio, duo inter alia nunc consideranda propono:

Primo, plus iuuare Deum, (vt nos fides Catholica docet, & id sine haeresi negari non potest) ad perficiendum in literis, ad bene disputandum, ad defendendas theses, ad parandam concionem, ad negotia externa expedienda feliciter, quam proprium hominum studium & industria possit, praesertim, si ea offendantur Deus, quando ob illud ex negligentia, oratio, quae est colloquium cum Deo, omittitur vel decurtatur. Ideo olim Deus reprehendit, sanctae vitae

Maff. l. 3. cap. 1.
Turcl. 6. cap. 5.
Aug. l. 2. Confess. c. 16. & l. 2. de doct. Christi. cap. 41.
Ber. l. 6. 2. in Cant. & in cap. 6. Huius & de vit. solit. col. 18. & in form. honest. vit. Th. 1. 2. q. 82. a. 3. ad 3.
Bon. col. 7. & sim. mul. diu. amor.
Iust. disc. mon. c. 8. & de Call. coa. c. 23.

In. cap. 1. Luc.

vita adolescentem, condiscipulum meum in Logica, Ioannem Mariam Campori, in India Orientali ante paucos annos sancte mortuum, dum disputaturus in schola, die disputationis, non quidem præscriptam à Regulâ meditationem omisisset, sed certas qualdam deuotiones, spontaneas & liberaas, quò plus haberet temporis, ad se pro disputatione præparandum. Audiuit enim vocem Domini, se ita commentem: *Putasne te posse sine meo auxilio bene disputare: an non facilius meo orando potes obtinere auxilium, quam studendo? Quo diuino monito edoctus, nunquã postea, studiorû gratiã, priuatas deuotiones omisit.*

66. *Secundo, consideranda sunt terribilia S. Chrysofomi verba iis præsertim, qui faciliè vel omitunt, vel decurtant orationem à Regulâ imperatam. Cùm, inquit, videro quempiam non amantem orandi studium (quo caret ille, qui præscriptam omittit orationem, vel decurtat) nec huius rei feruorâ reuerentiã, curã teneri, continuo mihi palam est, eum nihil egregia dotis in animo possidere: Et quisquis non orat Deum, nec diuino colloquio cupit assidue frui, is mortuus est. & vitã carens, expertusq; sana mentis. Nã hoc ipsum euidentissimum est argumentum amentie, non intelligere magnitudinem huius honoris, nec amare deprecandi studium. Quin insuper, quòd oporteat, quavis more tristis existimare, si quis deprecatione priuatur, pulchre vos docet Daniel ille Propheeta magnus, qui maluerit emori, quam triduo ducaxat arce-ri ab orando. Et simpliciter impossibile est, absque precatiõis presidio, cum virtute agere. Precatio, seu radix & basis, omnibus ceteris subternitur, neque secus ac nauem & domum ea qua subleuata sunt validam reddunt, ac ne soluantur continent, ita nostram vitam orandi studium & continet, & vbiq; firmam reddit, ad eò ut absque hoc nihil nobis boni possit contingere, neque*

68. *quòd ad salutem conducatur. Et infra: Precaione, omnes homines non minus opus habemus, quam arbores aquarum humore. Neque enim ille valet fructus producere, nisi bibant humorem radicibus, neque nos pretiosus pietatis fructibus, poterimus esse grauidi, nisi precibus irrigemur. Quapropter oportet, & stratis relicis, diuino cultu preuenire solis ortum &c. Et, Sceleratissimi spiritus continenter obambulant, obseruantes nos, ut si quem deprehenderint, nudatum deprecationis presidio, protinus abripiant: si nos conspexerint deprecatione communitos, illico resiliunt, non aliter, quam predones ac facinorosi, vbi conspiciunt militis gladium, in suum caput vibrari. Quod si contingat, aliquem esse nudum deprecationis presidio, hic auulsus deportatur à demonibus, & in calamitates, variaq; mala impellitur.*

70. *Aliã similitudine hoc ipsum declarat & alio libro, idem Sanctus: Quemadmodum ciuitas, qua muris cinctã non est, facile venit in potestatem hostium, propterea quòd prorsus absq; id, quo fuerat hostium incursum arcendus, sic & animam non munitam precibus, diabolus facile in suam redigit ditionem, nec multo negotio, omni genere scelerum implet.*

Verissima scripsisse hunc Sanctum docet frequens experientia, Quotquot enim in Religio-

ne labuntur in aliquod peccatum morale, vel statum religiosum deserunt, aut aliquod scandalum edunt, infallibile argumentum est, eos vel omittere diu solitas stas orationes, vel decurtare, vel negligentissimè, & tantum ad oculum (ut viderentur orasse) eas expedituisse. Ne ergo ad tam infelicem delabaris conditionem, diligenter quotidianis meditationibus attende, ut earum presidio, & perseverantiam in statu religioso, & conseruationem ac augmentum spiritus, & perpetuum in virtutibus progressum, ac in studiis, acquiras, omni denique bono ad salutem & perfectionem necessario implearis. Nam, ut ait B. Laurentius Iustinianus, *Nil aprius Deum possidere facit, & mentem refranat, quam attempta meditatio, qua in oratione proponitur. Hæc siquidem cor amouet ab exterioribus (quæ ordinariè solent esse causa imperseuerantiæ & multorum scelerum) & ad se redire compellit. Hæc est disciplina mentis, spiritualis pedagogus, orationis funiculus, incipientium eruditio, & intentionis mentis prouida gubernatrix. Præcurrit orationem Spiritus, disponit ad contemplationem, anime munditiã operatur, ministrat deuotionem, in corde spiritualem lætitiã ebullire facit, atque Sapientiæ parat domicilium. Ex ipsius auiditate stabilitur mens, cogitationes purgantur, solitudo (in cellã seu domicilio) sapit, delectat Deus, ingenium acuitur, castificatur sensus, illustratur ratio, loquela restringitur, & animus ad alta suspenditur. ipsa est spiritualis ianua orationis, per quam Verbum ab ingredientibus agnoscitur, & puris muneribus honoratur. Quamdiu mentis oratio veraciter possidetur, tanquam oculi pupilla, meditatio custodienda est, & velut quoddam spirituale depositum seruanda.*

CAPVT SEXTVM.

Explicat puncta quotidiani Examinis.

71. **T**ertio, valde quoque conducet ad conseruandum & augendum Spiritum tempore studiorum, Examen quotidianum, ante prandium, & ante somnum, adhiberi solitum, ex præscripto nostratum regularum, si in eo singulas tuas, internas & externas, actiones discutias intimè, cum suis finibus, & circumstantiis, & quas à rectã procedendi norma inuenies descisuisse, acri censurã reprehendas in Te ipso & coram Deo per excitatum de iis dolorem ac proposito emendationis. Magni fiebat ab antiquis Patribus hæc sui frequens reprehensio. Hinc factum est, ut Abbas Pimenius, seu Poëmen, dixerit: *Hæc sola hominis iustitia est, ut semper semetipsum reprehendat: & tunc iustificabitur, cum sua peccata condemnat. Satius quidẽ esset, inquit S. Chrysostomino à peccato abstinere, non paruum tamen ad salutem (imò & ad perfectionem) momentũ est, agniti peccatum damnare, & castigare diligenter conscientiam, ut cum hoc iustificationis pars sit, & impoſerũ à peccando arceat. Hinc est quòd etia Paulus eos qui peccauerant contristatos gaudebat, nõ ob eorũ tristitiã, sed quòd per hæc occasionem correctiores facti essent. Porro hæc emen-*

de cast. con. c. 22.

Russ. l. 3. n. 131. tit. 1. Pasch. c. 15. num. 3. L. 7. c. 15. num. 3. Rosv. p. 519. & 672. col. 1. num. 3. Chrys. ser. quales. v. or. 2. Cor. 7. 9.